

Oppgradering og modernisering av Klosteret 17

Klosteret 17 er i stort behov av en omfattende rehabilitering og modernisering. Bygningen huser Hordaland kunstsenter, samt kontorer for kunstnerorganisasjonene Bildende Kunstneres Forening Hordaland, Norske Kunsthåndverkere Vest-Norge, Foreningen NyMusikk samt Transitteatret.

Bygningen ble i begynnelsen av 1980-tallet overdratt fra Bergen kommune til Stiftelsen Klosteret 17. Stiftelsens formål er "å stille lokaler til disposisjon for Hordaland kunstsenter, herunder lokaler for Bildende Kunstneres Forening Hordaland og Norske Kunsthåndverkere Vest-Norge til fremme av de nevnte organisasjoners formål" (fra vedtekter for Stiftelsen Klosteret 17, 23. Oktober 1984).

For at bygningen fortsatt skal kunne benyttes til dette formål, er en omfattende rehabilitering nødvendig. Dersom det ikke blir gjort tiltak for å bedre bygningens forfatning, vil det i løpet av få år ikke være forsvarlig å drive Hordaland kunstsenter i bygningen. Hvis dette skulle bli tilfelle vil bygningen tilbakeføres til Bergen kommune (vennligst se vedtekter for Stiftelsen Klosteret 17 vedlagt).

Stiftelsen Klosteret 17 styres av representanter fra kunstnerorganisasjonene Bildende Kunstneres Forening Hordaland og Norske Kunsthåndverkere Vest-Norge, Hordaland fylkeskommune, Bergen kommune og styret for Hordaland kunstsenter. Grunnet stor utskiftning i styret har det i de siste årene vært en del utfordringer med overføring av informasjon om planlagte prosjekter, noe som har resultert i manglende vedlikehold av bygningen. Stiftelsen Klosteret 17 arbeider sammen med Hordaland kunstsenter for å finne en bedre egnet styre- og driftsmodell for bygningen.

Den nødvendige rehabiliteringen av Klosteret 17 består av tre hovedprioriteter; rehabilitering av utvendig tak, rehabilitering av fasade, og rehabilitering og modernisering av visningsrom. Disse tre hovedprioritetene henger sammen, og utbedring av alle tre samtidig vil være hensiktsmessig både med tanke på totale kostnader for rehabilitering og for å begrense tidsperioden hvor kunstsenterets drift vil bli påvirket. Utbedringene vil sikre bygget mot fremtidige fuktskader, råte, mugg og sopp.

Om Klosteret 17

Klosteret 17 er en kulturhistorisk bygning, plassert i et område med annen eldre bebyggelse på Klosteret. Huset ble bygget som barneskole i 1742, og har etter det fungert som stiftsarkiv og bolighus, før Hordaland kunstsenter flyttet inn i 1984.

Om Hordaland kunstsenter

Hordaland kunstsenter (HKS) er en selvstendig, kunstnerstyrt, ikke-kommersiell fag- og formidlingsinstitusjon for samtidskunst.

HKS ble etablert av de regionale kunstnerorganisasjonene Bildende Kunstneres Forening Hordaland og Norske Kunsthåndverkere Vest-Norge i 1976, som landets første kunstnerdrevne kunstsenter.

Hordaland kunstsenters fagprogram består av utstillinger, seminarer, forelesninger, kunstnerpresentasjoner og andre arrangementer tilknyttet det aktive samtidskunstfeltet. I tillegg jobber institusjonen med kunst i offentlig rom, med publikasjonsvirksomhet og med kunstfaglige samarbeidsprosjekter lokalt, nasjonalt og internasjonalt. HKS' bokhandel fører både teoretiske utgivelser og egenpubliserte kunstnerbøker i små opplag.

Hordaland kunstsenter har et aktivt og dedikert kjernepublikum, som i stor grad består av kunstprofesjonelle blant annet med tilknytning til byens atelierfelleskap, fakultet for kunst, musikk og design og andre kunst- og kulturaktører i regionen. Vårt fagprogram gir en mulighet for å gå i dybden på aktuelle temaer som angår samtidskunstfeltet, og dermed også knytter seg opp til dagsaktuelle og historiske temaer innen mange forskjellige fagfelt slik som estetikk, filosofi, politikk, sosiologi og så videre.

Til et ikke-spesialisert publikum tilbyr vi i tillegg til våre utstillinger, bokhandel og kafé, gratis introduksjoner i våre utstillinger både for små og store grupper. I resepsjonen vår finnes det til enhver tid en kompetent formidler som kan fortelle mer om det som finnes i utstillingene. Alle våre fagarrangementer er dessuten åpne for alle og har gratis inngang. Skoleklasser har gratis inngang i alle utstillinger, og kan få omvisning kostnadsfritt etter avtale.

I 2016 hadde Hordaland kunstsenter totalt 7986 besøkende i våre utstillinger, vår kafé og på våre fagarrangementer. Vi ser over flere år en jevn økning i antallet utstillingsbesøkende ved kunstsenteret.

Hordaland kunstsenter har en sentral rolle i regionens kunstliv.

Nødvendige rehabiliteringstiltak

Rehabilitering av utvendig tak

I forbindelse med reparasjoner av akutte lekkasjer og løse steiner i begynnelsen av 2017, ble det avdekket store mangler som gjør det nødvendig å legge om og rehabilitere hele taket på Klosteret 17. Taksteinene er ikke forskriftsmessig festet, vindusblekk er montert feil, og takarbeidet bærer gjennomgående preg av å ha blitt utført av ufaglærte.

Det mangelfulle arbeidet på taket fører til at vann renner inn på sutaksplatene, som allerede har trukket til seg fukt (se vedlagt rapport). Å kartlegge omfanget av skadene vil kreve grundige undersøkelser, men det er sannsynlig at så vel ytre som indre tak må skiftes ut. Situasjonen er prekær, og utbedringer må utføres omgående for å hindre ytterligere skader på bygningen.

Rapport fra taktekkerfirma Carlsen på Taket (vedlagt) viser på omfattende synlige skader og mangler. I tillegg til dette må en ta høyde for at det sannsynligvis er omfattende skjulte skader, som vil avdekkes da arbeid med taket starter. Estimert pris for rehabilitering er på kr. 2 900 000,- (eks mva). Dette er kun en pekepinn, siden omfanget av skader per i dag er usikkert.

Rehabilitering av fasade

Fasaden på Klosteret 17 ble rehabilitert i 2005. Da ble tidligere plastmaling fjernet, og målet var å gjenskape byggets opprinnelige kalkmalte fasade etter samråd med byantikvaren. Fasaden trenger nå en ny rehabilitering, da kalkmalingen skaller av i områder og er skadet av fukt, sannsynligvis i sammenheng med lekkasje fra tak. Det er også en del tagging på fasaden, som grunnet nødvendigheten av korrekt bruk av malingstype, ikke lar seg fjerne før veggene blir rehabilitert. En total rehabilitering av fasaden er nødvendig.

Bygningen er plassert midt i den eldre bebyggelsen på Klosteret i Bergen sentrum, og vil hvis den blir rehabilitert bidra til et vakkert historisk bymiljø. Vi ønsker at bygningens ytre skal bidra til å løfte nærmiljøet, og forhindre ytterligere forfall. Tagging og hærverk trekker til seg mer tagging, hærverk og forsøpling, som er til sjenanse for naboer, forbipasserende og leietakerne i bygget.

Rehabilitering av fasaden vil skje i tråd med innspill fra byantikvaren.

En foreløpig kostnadsvurdering fra murmester Ingvald Rognaldsen AS er vedlagt søknaden.

Modernisering av visningsrom

Utstillingsprogrammet utgjør den viktigste delen av arbeidet ved Hordaland kunstsenter, hvor nye prosjekter fra internasjonale kunstnere spiller en spesielt viktig rolle.

Moderniseringen av visningsrommet vil sikre at det ikke er fukt, mugg og råte mellom inner- og yttervegger, samt eventuelle skjulte feil hva gjelder strøm i tak.

Veggene i galleriet er myke i noen områder, mest sannsynlig som konsekvens av kondens fra vinduene i murveggene som omslutter rommet på utsiden. En viktig del av utbedringene vil være å etablere en løsning for ventilering av disse mellomrommene mellom gallerivegg og vindu, for å beskytte bygget og galleriet mot fuktskader og sopp. Bygget har vært sanert for sopp tidligere, og fukt er en stadig utfordring. Veggene er blitt skjeve og bulkete, og man kan ikke henge flate bilder på dem uten at ujevnhetene blir svært synlige, med avvik på opp til 10 cm.

Målet med rehabilitering av visningsrommet i sammenheng med rehabilitering av tak og yttervegger, er en utbedring som vil sikre bygget mot fuktskader og samtidig modernisere rommet både praktisk og estetisk. Rommets tak og vegger ble ferdigstilt i 1985, og bærer preg av 30 år med omfattende utstillingsprogram. Utbedringer vil gjøre rommet mer fleksibelt i forbindelse med produksjon, logistikk og utstillingsmontering. Rommet vil bli mer i tråd med rådende standarder for visningsrom for samtidskunst. Skjevheter i gulv og tak rettes opp, og skjemmende slitasje blir fjernet. Installering av ny lys-rigg vil utbedre lysforholdene i rommet. Utbedringer vil gi bedre forhold for kunstnere, montører og publikum, samtidig som bygget rundt tas vare på.

Hordaland Kunstsenters utstillingsprogram skal foregå på et nivå som møter forventningene fra det lokale og internasjonale fagfeltet, og standarden på vårt visningsrom skal gjenspeile dette.

Konkrete tiltak

Vurderinger og valg for utbedring av rommet er basert på befaring gjort av profesjonelt rehabiliteringsfirma, arkivmateriale fra tidligere ombygginger og erfaringer fra stab som har jobbet i rommet. Den planlagte utbedringen legger til rette for gode og trygge løsninger på de nåværende problemene.

Himlingen er feilmontert, og man kan ikke flytte på eller bytte ut de innlagte skumplatene på en måte som ikke fører til mer slitasje. Store skjevheter i det monterte rutenettet i taket gjør at platene må skjæres til individuelt for å passe. Det nåværende taket er lite fleksibelt i forhold til hva man kan henge i taket, og hvor man kan henge ting i det.

Over himlingen fins isolasjon som er nedstøvet av sagspon og rester fra legging av gulv i etasjen over. Dette støvet drysser ned når man skal montere projektorer eller andre objekter fra taket.

Det nye taket vil monteres på eksisterende rutenett av lekter som metallrutenettet i den nåværende himlingen er montert på. Taket vil være av kryssfinér med gipsplater utenpå. Det vil være hvitmalt og helsparklet.

Skinner til spotlights har sluttet å fungere, og er byttet ut med en midlertidig ordning med lysrør som er festet i takets rutenett. Dette ble gjort for flere år siden, og trenger å skiftes ut mot en bedre egnet løsning.

Den nye belysningen vil være forskriftsmessig installert av elektriker, med mulighet for fleksibel delbelysning i utstillingssammenheng. Taket gir fleksibel mulighet til oppheng av alt fra projektorer til tunge kunstobjekter.

De nåværende veggene er sponplater, med malt glassfiberstrie. De nye veggene vil være 2 cm med finerplater, med gipsplater utenpå. De vil være helt slette, i tråd med rådende standarder for visningsrom for samtidskunst.

Vi ønsker å fjerne de ujevne gulvlistene vi har nå, og vil la de nye slette veggene gå rett ned i gulvet uten unødvendig listverk.

I det nye rommet vil det bli benyttet mobile lyddempingsenheter for å kompensere for hard akustikk.

En foreløpig kostnadsvurdering utført av Inn AS er vedlagt søknaden.

Oppsummering

Klosteret 17 er i stort behov av en omfattende rehabilitering og modernisering, for å fortsatt kunne brukes av Hordaland kunstsenter. Vi vil understreke at problemene med tak, fasade og visningsrom henger tett sammen, og at det er nødvendig å utføre alle tiltak som er beskrevet i søknaden.

Vi håper Hordaland fylkeskommune ser verdien av å ivareta den historiske bygningen Klosteret 17, og sikre gode fysiske forutsetninger for en sentral og veletablert kunstinstitusjon i Hordaland for årene som kommer. Dette vil komme både Bergen og Hordaland til gode.

På vegne av Stiftelsen Klosteret 17,

Petra Rahm, Hordaland kunstsenter